

LA CONTAMINACIÓ LUMÍNICA

Sabem què és la contaminació del medi ambient i sovint parlem de contaminació dels rius, del mar, de l'aire, del sol, etc. Fins i tot sabem que hi ha una contaminació acústica; però hi ha també una contaminació lumínica? Quines maleses por produir la llum i de quina manera?

La contaminació lumínica és la llum no desitjada que envaeix el cel a la nit, procedent dels enllumenats nocturns de les poblacions. Potser us preguntareu quin perjudici pot ocasionar una mica de llum, quan el que volem i el que ens agrada és precisament una bona il·luminació a fi que de nit res no s'aturi i puguem continuar amb les nostres activitats.

La contaminació lumínica no hem après encara a tenir-la en compte i de fet molta gent ni s'imagina que pugui existir. D'uns anys ençà, els sistemes de l'enllumenat nocturn tècnicament han millorat moltíssim. Amb els ajuntaments democràtics les autoritats municipals estan més pendents de les necessitats de la gent i es dediquen a facilitar-nos la vida. Una de les millores que observem és la de l'enllumenat nocturn, fins al punt que avui és difícil trobar carrers, places i indrets foscos. Molts monuments també apareixen de nit amb il·luminacions que en ressalten la bellesa. Façanes, rètols publicitaris, indústries, gasolineres, ponts, parcs, àrees de diversió, autopistes, aeroports, avingudes d'entrada i sortida de les poblacions, tot es veu sotmès a una intensa il·luminació artificial. Hem convertit la nit en dia i hem allunyat de les nostres vides la foscor. En molts casos hem deixat d'il·luminar i ens hem estimat més enlluernar.

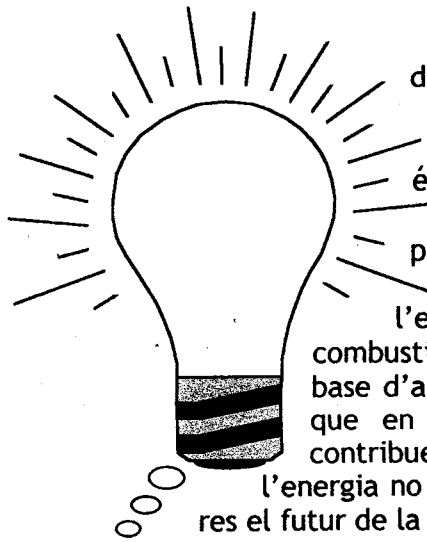
Potser desitgem que les coses siguin així, però el món sempre havia viscut amb la jornada partida entre la claror del dia i l'obscuritat de la nit. Necessitem la claror i la llum per viure, però la foscor també juga el seu paper i no és tan dolenta com ens volen fer creure.

Els primers a detectar que la nit deixava de ser negra van ser els astrònoms. Per veure estrelles necessitem que el cel estigui fosc. Des de l'interior de les poblacions, sobretot a les grans ciutats, es veuen poques estrelles, però si un estiu hem anat de campaments a la muntanya ens hem sorprès amb el cel entapissat d'estrelles. La grandiositat d'un cel ple d'estrelles ens sorprèn i ens fa sentir el vertigen de l'infinit. La contemplació d'un univers immens ens invita a pensar moltes coses i a interrogar-nos sobre les grans qüestions: qui som, què hi fem aquí, d'on venim i on anem.

És bo fer-se aquestes preguntes de tant en tant. No tenen una resposta fàcil, però ens ajuden a adreçar el rumb del nostre camí per la vida. Abocats a la immensitat, les disputes entre els humans perden sentit; les enveges i les rancúnies es dissolen. Mirant al cosmos, ens retrobem amb nosaltres mateixos. Les anteriors generacions havien gaudit d'aquest espectacle que a nosaltres ens han usurpat, però tenim dret a gaudir-nos-en i a donar-lo en herència a les generacions futures.

Per altra banda, la llum que actualment es difon a la nit des de les poblacions afecta la fauna nocturna. Els animals i insectes que surten després del crepuscle han evolucionat per alimentar-se, trobar parella, reproduir-se i espavilar-se a les fosques, però els nostres paisatges es troben alterats per la resplendor nocturna. Molts animals i insectes es redistribueixen davant d'aquest fenomen. En alguns indrets desapareixen i en altres es concentren de forma anormal i són víctimes dels seus enemics naturals. Tots hem vist com les volianes a les nits d'estiu roden i roden a l'entorn dels fanals, on són fàcilment caçades pels seus depredadors. L'abundància enganyosa d'insectes sota els efectes de la llum és reflex de la disminució d'aquests mateixos insectes a la resta de l'àrea. Així doncs, els paisatges amb dosis de llum tendiran cap a la pèrdua de biodiversitat, i si tenim en compte, per exemple, que hi ha molts més insectes nocturns que diürns, i que els insectes són la base de la cadena alimentària de tota la fauna, entendrem la conveniència de mantenir les condicions originals del camp en tots els aspectes, entre els quals des d'ara també inclourem la foscor ambiental.

Per tot això cal una regulació de l'enllumenat nocturn. Es tracta d'instal·lar fanals que no deixin escapar llum per sobre de la línia horitzontal. Per exemple, els fanals inclinats i els globus no són adequats perquè llencen molta llum cap al cel, que en definitiva és energia perduda. Els enllumenats nocturns privats i públics no poden consumir energia de manera inútil, perquè a part dels problemes que origina la contaminació lumínica, es malbarata una cosa molt valuosa avui en dia: l'energia elèctrica. El 65% de l'electricitat al nostre país ve de centrals tèrmiques que cremen combustibles derivats del petroli. La producció d'energia elèctrica es fa a base d'abocar a l'atmosfera gasos de combustió de les centrals tèrmiques, que en últim terme produeixen l'efecte hivernacle de l'atmosfera i contribueixen al sobreescalfament del nostre planeta. Si usem racionalment l'energia no hi ha res a dir, però si la malgastem estem comprometent per nosaltres el futur de la nostra espècie i la supervivència de la vida a la Terra.

Algunes poblacions (com Tàrrrega, Figueres, Bellpuig, Cervera, Sort, etc.) disposen d'ordenances municipals adequades perquè els fanals no deixin escapar llum al cel, sinó que s'aprofiti tota cap al terra. La il·luminació dels monuments s'ha d'apagar a l'hivern a partir de les dotze de la nit, quan no passa gairebé ningú per veure'ls. La intensitat de la il·luminació als carrers s'ha de reduir també a partir d'un cert moment en què l'activitat baixa al mínim.

Catalunya, capdavantera a prendre mesures per afavorir el medi ambient, té redactada una llei que el Parlament pot aprovar els pròxims mesos. Aquesta llei obliga a prendre mesures per no malbaratar llum i per protegir de la resplendor nocturna artificial el cel, el camp i els espais naturals. Serà la primera regió autònoma que ho faci a tota Europa, i sens dubte que donarà exemple a altres comunitats. D'aquesta manera haurem fet un pas més cap a l'harmonia que hi ha d'haver en les relacions entre l'espècie humana i l'entorn ambiental del planeta.

En un món com el nostre en què tot està capgirat, avui és vàlid dir que fins ara el cel ens protegia, però ara haurem de protegir el cel nosaltres.

